

Överklaga ett beslut

Det finns i huvudsak två sätt att överklaga ett beslut som har fattats av kommunen - det vill säga av kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller någon av kommunens nämnder. Det kan också vara ett beslut av en politiker eller tjänsteman som de tagit på delegation, ett så kallat delegationsbeslut. Det betyder att exempelvis en nämnd har gett dem rätt att i nämndens namn fatta en del beslut.

Det ena sättet är laglighetsprövning, det andra är förvaltningsbesvär.

Laglighetsprövning gäller beslut som berör samtliga kommunmedlemmar medan förvaltningsbesvär gäller beslut som bara berör enskilda kommunmedlemmar. De två sätten att överklaga skiljer sig åt på flera sätt. Laglighetsprövning utgår från om allting gått rätt till när beslutet fattades. Förvaltningsbesvär utgår från om beslutet var lämpligt - domstolen testar då om själva innehållet i beslutet är rätt eller fel.

Laglighetsprövning (tidigare kallat kommunalbesvär)

Regler om laglighetsprövning finns i kommunallagens 10 kapitel.

Beslut som kan överklagas enligt laglighetsprövning

Möjligheten till laglighetsprövning gäller bara om det inte finns särskilda regler i en annan lag om hur beslut kan överklagas.

Följande beslut får överklagas enligt laglighetsprövning

- beslut av kommunfullmäktige
- beslut av kommunens nämnder (inkl. kommunstyrelsen) om de inte är av rent förberedande art,
- beslut av tjänsteman, som fattats enligt delegation

Vem kan överklaga?

Varje medlem av en kommun har enligt kommunallagen rätt att få lagligheten i ett kommunalt beslut prövad genom att överklaga det hos Förvaltningsrätten. Medlem är den som är folkbokförd i kommunen, äger fast egendom i kommunen eller ska betala kommunalskatt där (KL 1:4, 10:1). Den som överklagar enligt laglighetsprövning behöver inte personligen vara berörd av beslutet.

Överklagandet kostar inget för den som överklagar förutom tid och eventuella egna juridiska kostnader.

Kommunens skyldighet att informera om hur man överklagar

Kommunen behöver inte berätta varje gång ett beslut fattas om/hur beslutet kan överklagas enligt laglighetsprövning (kommunen har ingen sådan skyldighet).

Hur lång tid har man på sig

När det finns ett underskrivet (justerat) protokoll som bekräftar att beslutet är fattat kan beslutet överklagas. Överklagan ska komma in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då anslagsbeviset satts upp på den kommunala anslagstavlan. På anslagsbevis finns information om att protokollet är justerat och hur lång tid man har på sig att överklaga (KL 10:6). Tidsgränsen syns på protokollets framsida längst ned och på anslagsbeviset. Det datum när anslaget tas ned är senaste dagen som överklagan ska vara inne. Om överklagandet av misstag har skickats till kommunen ska kommunen skicka det vidare till förvaltningsrätten.

Vad ska stå i överklagan?

Överklagan ska skrivas ned i text. I överklagan ska du skriva det beslut som du överklagar och de omständigheter som överklagandet grundas på (KL 10:4). Den som överklagar måste alltså skriva vad det är som gör att han eller hon tycker att beslutet är felaktigt och hänvisa till en prövningsgrund. Här nedan beskrivs de fyra olika prövningsgrunderna som finns.

Det har gjorts något fel i samband med beslutet

Beslutet har inte hanterats på rätt sätt (laga ordning). Det handlar alltså om hur beslutet kommit till. Det kan till exempel vara jäv, brister i beredningen, omröstningar som gjorts fel eller liknande.

Kommunen har inte rätt att ta beslut

Detta gäller om beslutet är ett avsteg från vad en kommun får göra. Kommunen ska bara göra det som är av allmänt intresse och har anknytning till kommunen. Det vill säga saker som rör kommunmedlemmarna eller kommunen som geografiskt område (KL 2:1).

Det finns särskilda regler som begränsar kommunens rätt att bedriva och främja näringsverksamhet (KL 2:7, 2:8) och även en lag om vissa kommunala befogenheter SFS 2009:47 där det står vad kommunen får göra.

Den som har fattat beslutet har inte rätt att göra det

Detta gäller om beslutet bryter mot till exempel den beslutsordning som framgår av kommunallagen. Man brukar säga att kommunen överskridit sina befogenheter. Det är exempelvis bara kommunfullmäktige som har rätt att anta en översiktsplan. Det handlar i grunden om vem som har rätt att fatta beslut om vad. Ett annat ord för detta är beslutskompetens.

Beslutet strider mot lag eller annan författning

Domstolen prövar om beslutet strider mot en lag eller annan författning.

Vad händer sedan?

Domstolen går efter vad som står i överklagan, därför är det viktigt att den som överklagar skriver på vilken grund beslutet anses vara fel.

Det är viktigt att veta att domstolen bara prövar beslutets laglighet. Det betyder att beslutets lämplighet eller innehållet i beslutet inte prövas.

Domstolen kan heller inte ändra beslutets innehåll.

Domstolen avgör om något av det som står i överklagan anses vara fel utifrån någon av de fyra prövningsgrunderna (KL 10:8). Dessa finns beskrivna ovan.

Vad händer om den som överklagar får rätt?

Förvaltningsrätten kan inte ändra beslutet utan bara ogiltigförklara (upphäva) beslutet. Om den som överklagat får rätt upphäver alltså förvaltningsrätten kommunens beslut. Om domstolen upphäver beslutet innebär det att det inte längre finns något beslut i ärendet.

Hade felet inte betydelse för ärendets utgång behöver inte domstolen upphäva beslutet. Samma sak gäller om felet förlorat sin betydelse. Ett exempel på detta är att kommunen fattat nytt beslut eftersom kommunen under tiden som överklagan sker har möjlighet för kommunen att fatta ett nytt beslut.

Om förvaltningsrätten upphäver kommunens beslut får domstolens beslut överklagas av kommunen eller dess medlemmar.

Vad händer om den som överklagar inte får rätt?

Är den som överklagat missnöjd med förvaltningsrättens beslut går det att överklaga domstolens beslut till en högre domstol, först kammarrätten och slutligen Högsta förvaltningsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Prövningstillstånd är ett tillstånd som en domstol på högre nivå än den tidigare måste bevilja för att den högre domstolen ska ta upp ärendet.

Får överklagade beslut genomföras?

Kommunen kan verkställa beslut när protokollet är klart. Det gäller även om beslutet överklagats. Men - i kommunallagen står det att det i så fall krävs att inte särskilda skäl talar emot att beslutet verkställs (KL 10:14 a). Kommunen måste tänka på om det är möjligt att ångra verkställandet.

Förvaltningsbesvär

Regler om förvaltningsbesvär finns i förvaltningslagen.

Vilka beslut kan överklagas via enligt förvaltningsbesvär?

Om beslutet bara gäller/berör en eller flera kommunmedlemmar är det i regel överklagande enligt förvaltningsbesvär som gäller. Beslut i ärenden som handläggs med stöd av speciallagar kan till stor del överklagas enligt förvaltningslagens regler. Exempelvis godkännande av skolskjuts och bidrag för pedagogisk omsorg. När kommunen fattar ett beslut som går att överklaga enligt förvaltningsbesvär måste kommunen informera om detta.

Vem kan överklaga?

Rätt att överklaga enligt förvaltningsbesvär är endast de som beslutet angår, det vill säga part i ärendet. Detta är i motsats till beslut som överklagas enligt laglighetsprövning där alla kommunmedlemmar kan överklaga.

Kommunens skyldighet att informera om hur man överklagar

I de beslut som kan överklagas med förvaltningsbesvär är den som fattat beslutet skyldig att upplysa den beslutet rör om hur beslutet överklagas. Detta kallas för besvärshänvisning. I besvärshänvisningen ska det stå hur man överklagar och vart man ska skicka sitt överklagande.

Hur lång tid har man på sig

Överklaganden ska ha kommit in till kommunen inom tre veckor från den dag den som är berörd fick ta del av beslutet (hade beslutet tillgängligt).

Vad ska stå i överklagan?

Datum

Ange datum.

Vem du överklagar till

Du adresserar överklagan till Förvaltningsrätten i Härnösand, men skickas till Kramfors kommun. Det kan tyckas konstigt att överklagandet ska adresseras till förvaltningsrätten men skickas till Kramfors kommun. Anledningen är att kommunen ges möjlighet att göra en bedömning om kommunen vill ompröva sitt beslut. På detta sätt finns möjlighet för kommunen att direkt ändra beslutet. Om kommunen håller fast vid sitt första beslut skickar kommunen vidare din överklagan till förvaltningsrätten.

Vem är det som överklagar

Skriv vem det är som överklagar (vem som är klagande). Skriv ditt förnamn, efternamn, personnummer, adress, telefonnummer och om du har en e-postadress. Glöm inte att skriva under din överklagan.

Vad gäller saken

Skriv vad du vill överklaga. Tala om vad det är du inte fått. Exempel: ”Jag har fått avslag i min ansökan om...”.

Vilket beslut är det du överklagar

Skriv namnet på din kommun, kommunens beslut, datum för kommunens beslut och diarienummer. Är du osäker på någon av uppgifterna, kontakta Kramfors kommun så får du de uppgifter du behöver. Sedan skriver du: Jag vill överklaga beslutet.

Vad det är du vill

Skriv vad du vill ha ”Jag yrkar att...”. Skriv hur du vill att ditt beslut ska ändras.

Dina skäl

Skriv varför du tycker att beslutet är fel och varför du har rätt. Om du har dokument som styrker dina argument skickar du med dem.

Vad händer sedan?

Om överklagan inkommit i rätt tid börjar domstolens process med att göra en prövning i ärendet. Domstolens prövning vid förvaltningsbesvär är fullständig. Det betyder att domstolen prövar beslutets lämplighet och innehåll.

Vad händer om den som överklagar får rätt?

Domstolen kan anse att beslutet är fel och att det inte ska gälla. De kan fatta ett nytt beslut och bestämmer då vad som ska gälla istället.

Att domstolen kan fatta ett nytt beslut efter en överklagan enligt förvaltningsbesvär är en stor skillnad jämfört med laglighetsprövning då domstolen bara kan upphäva beslutet.

Vad händer om den som överklagar inte får rätt?

Om domstolen anser att inget fel har skett står kommunens beslut fast.

Adressuppgifter

Postadress till Kramfors kommun
Kramfors Kommun
872 80 Kramfors

Postadress till förvaltningsrätten
Förvaltningsrätten i Härnösand
Box 314
871 27 Härnösand